

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta (HE 193/2020 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):

- neuvotteleva virkamies Päivi Lantola, valtiovarainministeriö
- yksikönpäällikkö Saija Nurminen, ulkoministeriö
- erityisasiantuntija Lauri Kitunen, Keva
- puheenjohtaja Juha Parikka, Ulkoasiainhallinnon virkailijayhdistys UHVY ry
- puheenjohtaja Kimmo Mäkilä, Ulkoministeriön puoliso yhdistys Ulpu ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- puolustusministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- vakuutusosasto

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annettua lakia. Erityiskorvauksen määrää korotettaisiin ja muutoksenhakumenettelyä päivitetäisiin. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi teknislousteisia korjauksia. Erityiskorvausjärjestelmä täydentää ulkomaanedustukseen siirtyneen ja edustustehtävään osallistuneen puolison eläketurvaa, kun hänen oman ammattinsa harjoittamismahdollisuudet ovat heikentyneet hänen seurattuaan virkamiespuolisoaan ulkomaanedustukseen.

Esitys liittyy valtion vuoden 2021 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Valiokunnan mietintö HaVM 23/2020 vp

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2021.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Vuonna 1989 voimaan tulleella erityiskorvausjärjestelmällä täydennetään ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoiden eläketurvaa. Tämä erityiskorvaus ei ole varsinaista työeläkettä, vaikka se sisältääkin eräitä työeläkejärjestelmän piirteitä.

Vuonna 2019 erityiskorvausta on maksettu 559 henkilölle ja korvausmeno on ollut yhteensä 2,4 miljoonaa euroa. Erityiskorvauksen määrää korotetaan nykyisestä 33 eurosta 50 euroon kuukaudessa jokaiselta korvaukseen oikeuttavalta vuodelta. Vuotuiset korvausmenot nousevat yhteensä noin 700 000 eurolla, mikä on otettu huomioon vuoden 2021 talousarvioesityksessä.

Kevan päätöksistä haetaan muutosta ensimmäisenä asteena työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalta, jonka päätöksistä haetaan pääsääntöisesti muutosta vakuutusoikeudelta. Valiokunta pitää perusteltuna, että muutoksenhakumenettelyä muutetaan myös erityiskorvausjärjestelmän osalta niin, että ylimpänä muutoksenhakuasteena on vakuutusoikeus. Tällä muutoksella selkeytetään ja yhdenmukaistetaan muutoksenhakumenettelyä.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä johtolauseeseen tehtävin teknisin muutoksin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 193/2020 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain (657/1989) 4 §:n 2 momentti, 8 — 10 § ja 13 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 925/2010, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö HaVM 23/2020 vp

4 §

Kuukausikorvauksen määrä on 50 euroa vuodelta.

8 §

Erityiskorvauksen myöntää ja maksaa Keva. Korvaushakemus on tehtävä kirjallisesti Kevan vahvistaman kaavan mukaisella lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä 1 §:ssä tarkoitettua asumisesta ulkoministeriön antama selvitys ja muu Kevan määräämä selvitys. Keva maksaa erityiskorvauksen kuukausittain määrääminään maksupäivinä.

9 §

Kevan päätökseen erityiskorvausta koskevassa asiassa saa hakea muutosta siten kuin haetaan muutosta Kevan eläkehakemukseen antamasta päätöksestä. Muutoksenhakuun annetusta päätöksestä saa edelleen valittaa vakuutusoihteuteen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään.

10 §

Jos Keva on tehnyt esityksen erityiskorvausta koskevan lainvoimaisen päätöksen poistamisesta, se voi, kunnes asia on ratkaistu, keskeyttää erityiskorvauksen maksamisen tai maksaa erityiskorvauksen sen suuruisena kuin poistoesityksen mukaan on pidettävä oikeana.

13 §

Edellä 4 §:n 2 momentissa säädetty rahamäärä vastaa työntekijän eläkelain 96 §:ssä tarkoitettua palkkakertoimen arvoa 1,446 vuonna 2020.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lain 4 §:n 2 momentin mukaista korotettua erityiskorvauksen määrää sovelletaan tämän lain voimaantulohetkellä maksussa oleviin erityiskorvauksiin lain voimaantulosta alkaen. Korotus maksussa oleviin erityiskorvauksiin tehdään siten, että 1 päivänä tammikuuta 2021 maksussa olevia erityiskorvauksia korotetaan prosenttiluvulla 29.

Valiokunnan mietintö HaVM 23/2020 vp

Helsingissä 27.11.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Riikka Purra ps
varapuheenjohtaja Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Jussi Halla-aho ps
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Anna-Kaisa Ikonen kok
jäsen Mats Löfström r
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Ben Zyskowicz kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

istuntoasiainneuvos Henri Helo